

UTRECHTSCH PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

KENNISGEVING.

Burgemeester en Wethouders der stad Utrecht,

Gelet op art. 10 der wet van den 4 Julij 1850 (Staatsblad No. 37) regelende het kiesrecht en de benoeming van afgevaardigden ter Eerste en Tweede kamer der Staten Generaal.

Brengen ter kennis der belanghebbende ingezetenen dat de lijsten, bedoeld bij art. 6 der evengemelde wet, op heden zijn vastgesteld en aan het Stadhuis aangeplakt en dat dezelven gedurende veertien dagen op de Secretarie dezer gemeente voor een ieder ter inzage zullen voorliggen, dagelijks (Zon- en feestdagen uitgezonderd) van des morgens 9 tot des middags 2 ure.

En wordt overigens, naar aanleiding van het voorgeschrevene bij art. 35 der meergenoemde wet, bekend gemaakt, dat alsmede aan het Stadhuis zijn aangeplakt de namen van hen, die bij de herziening der kiezerslijsten van dezelven zijn geschrapt, op grond van daarop verkeerdelijk gebragt te zijn een of meer in de kiezers gevorderde vereischten verloren te hebben of overleden te zijn.

Utrecht den 11. Maart 1856.

Burgemeester en Wethouders voornoemd:

J. H I N L O P E N. weth.

Ter ordonnantie van dezelven,

H. G. R Ö M E R.

UTRECHT 12 Maart.

Lager Onderwijs.

Spoedig, althans in deze zitting der Staten-Generaal, hebben wij de behandeling te wachten van het zoo gewigtig onderwerp van *lager- of volks-onderwijs* en zullen velen met ons verlangend den afloop gadeslaan, welke eene hernieuwde poging der regering, om aan art. 194 der grondwet uitvoering te geven, hebben zal. Weinig valt daarover nog te zeggen, ofschoon zich reeds vele stemmen daartegen verheffen, en er door zekere partij wel geene pogingen zullen gespaard worden, om ook het tegenwoordige wetsontwerp hatelijk te maken en in het lot van vroegere te doen deelen. Die partij heeft reeds gedurende jaren de ten uitvoerlegging der beginselen van de grondwet op dit punt, meer dan op eenig ander, tegengewerkt door beweringen en eischen, onverenigbaar met onze staatsinstellingen. Zij poogt dit ook thans te doen door verspreiding zelfs van gedrukte verzoekschriften aan de Wetgevende Magt, waarin tegen eene wet wordt geijverd, die stelselmatig de vestiging eener „*Godsdienstlooze school*” beoogt; wier doel is „*verbanning van het godsdienstig element van de scholen*”; welke daarenboven alle vrijheid van onderwijs eigentlijk opheft, „omdat de gemeentebesturen het daarbij in de hand hebben, om, op *het aandringen* der, uit den aard der zaak, voor de openbare scholen gezinde school-Kommissiën, de schoolgelden, zoo laag, en de toelagen uit de gemeentekas zoo hoog te stellen, dat geene bijzondere school daarnaast zal kunnen in 't leven blijven”. Waar men alzoo bezig is de pogingen der Regering met de zwartste kleuren te maken, waar men — zonder eenige aanleiding — tracht, reeds in voorbaat, een blaam te werpen op achtenswaardige mannen, waaruit onze schoolkommissiën en plaatselijke besturen in den regel toch geacht kunnen worden te bestaan; waar men het Nederlandsche volk tot Godsdienstige opgewondenheid en onverdraagzaamheid poogt aan te vuren, is het noodig en nuttig, dat zich ook de stem van bezadigder beschouwing doe horen.

Wij zijn geenszins onvoorwaardelijk ingenomen met het aangeboden wetsontwerp, we hebben daartegen gewichtige aanmerkingen, voornamelijk het onderwijs zelf betreffende, waarop wij terugkomen; maar in het algemeen genomen achten wij het, wat de beginselen betreft, aanneembaar en geloven, dat daarin ook, wat de Godsdienstige bezwaren aanbelangt, een weg gevolgd is, welke men onder bestaande omstandigheden als de eenige volgbare beschouwen kan. Welke beginselen toch heeft de grondwet ten opzichte van het onderwijs

gehuldigd? *Vrijheid*, behoudens het toezigt der overheid, en bij middelbaar en lager onderwijs, behoudens onderzoek naar bekwaamheid en zedelijkheid der onderwijzers, door de wet te regelen. Voor het onderwijs, naar elks bijzondere begrippen, meeningen en godsdienstige opvattingen in te rigten, heeft de grondwet derhalve de ruimste gelegenheid opengesteld. De konceptwet heeft dat denkbeeld werkelijk nader toegepast. In den 3. titel worden voor het geven van bijzonder school- of van huisonderwijs geëischt: bewijs van bekwaamheid, van goed zedelijk gedrag, en dat de stukken, die hiervan doen blijken, door het plaatselijk bestuur zijn in orde bevonden. Het *bijzonder en openbaar* onderwijs is hier volkomen gelijk gesteld, terwijl voorzeker niemand bezwaar kan hebben tegen het bepaalde in art. 31, dat die onderwijzers, welke bij het geven van bijzonder schoolonderwijs of van huisonderwijs, leeringen verspreiden, met goede zeden of 's landswetten strijdig, of die zich aan een ergerlijk levensgedrag schuldig maken, op voordragt van het plaatselijk gezag, van de schoolkommissie, of van den distriktschoolopziener door Gedeep. Staten van hunne bevoegdheid worden vervallen verklaard. Wel heeft de magt der regering in deze eenige uitbreiding erlangd, daar in het vorig ontwerp, de bevoegdheid tot het doen vervallen verklaren der akte van algemeene toelating aan den bijzonderen onderwijzer alleen aan ergerlijk levensgedrag werd verbonden, terwijl die thans, op aanmerking der Tweede Kamer, ook wordt toegepast wegens leeringen strijdig met goede zeden of met de wetten des lands; maar toch wil de regering hier de meest mogelijke vrijheid aan het onderwijs laten of liever zich daarin zoo weinig mogelijk mengen. Zij wilde de intrekking niet uitdrukkelijk toepassen op verbreiding van „*heillooze begrippen*,” omdat zij meende, dat daardoor te veel onzekerheid en voor haar te veel schijn van willekeur kon ontstaan. Het groote beginsel der *vrijheid* van onderwijs, der vrijheid alzoo, om daaraan ook eene bepaalde rigting, eene zekere Godsdienstige kleur of strekking te geven wordt zoo ruim mogelijk welligt zelfs al te ruim toegepast.

Er is echter een ander uitvloeisel der grondwet, 't welk grooter moeilijkheden oplevert. De regering moet zelve ook handelen, zorgen, „dat overal in het rijk van overheidswege voldoende openbaar lager onderwijs gegeven worde:” en dit niet alleen, maar zij ziet zich, de *bijna onmogelijke* taak opgedragen, „om de inrigting van dat openbaar lager onderwijs met eerbiediging van ieders godsdienstige begrippen wettelijk te regelen.” Godsdienstige begrippen mogen wij gerust aannemen, dat in meer of mindere mate bij alle onze landgenooten aanwezig zijn: algemeene Christelijk godsdienstige bij zeer verre het grootste aantal hunner; maar er zijn toch Joden en Christenen, en onder de laatsten, hoe eindeloos vele verscheidenheden! Er bestaat welligt op vele punten van godsdienst en zedekunde meer overeenkomst tusschen sommige Christenen en den Israëliet, dan tusschen Christenen van verschillende kerkgenootschappen. Wat de een tot het wezen zijner Godsdienstige begrippen acht te behooren, wordt door den ander veroordeeld. Dit geldt niet alleen de beide groote afdeelingen van Katholieken en Protestanten; maar ook van de laatsten onderling. Of zoude eene inprenting der Godsdienstige begrippen van onze Dordtsche vaders en hunne volgelingen ooit kunnen goedgekeurd worden door Remonstranten of Doopsgezinden, of door de dusgenaamde volgers der Groningsche School? Bedoelt dan de Grondwet door een onderwijs met eerbiediging van ieders Godsdienstige begrippen, dat van Staatswege onderwijs gegeven zal worden in

zoo vele soorten van Scholen, als er zich Godsdienstige meeningen kenbaar willen maken? eene oprigting van zoovele afzonderlijke Scholen in elke gemeente, als er meer of minder belijders van elke gezindheid en sekte geteld worden? Dan achten wij die bedoeling bijna *onzin*. De grondwet had dan een beginsel uitgesproken, dat, wegens de daaraan verbondene kosten, *onuitvoerbaar* mag heeten. Zij had een beginsel uitgesproken, welks toepassing een vruchtbare bron voor beschuldigingen, twisten en verdeeldheid zoude worden, dat derhalve krachtig zou medewerken, om door verbreking van *eendragt* ook alle magt en gezag te breken. De regering zou daarmede aan eigen ondergang arbeiden. Zij heeft gemeend, dat dit de bedoeling der Grondwet niet zijn kon: dat de Staat bij dit onderwerp *geen Godsdienst* moet hebben, zoover daaronder *leerstellige Godsdienst* verstaan wordt. Dat zij een openbaar onderwijs moet inrigten, waaraan alle dergelijke denkbeelden vreemd blijven, maar dat toch dienstbaar zal zijn aan de bevordering van zedelijkheid en Godsdienstige begrippen. Dat er toch vele schoone en groote waarheden door den onderwijzer nopens het Opperwezen, nopens des menschen betrekkingen en verhoudingen tot Hem kunnen geleerd worden, dat den leerlingen reeds vroeg mededeeling kan geschieden van de voorschriften der reinste, der Christelijke zedekunde, die door allen kunnen worden aangenomen zonder iemand te kunnen kwetsen, achten wij bijna te duidelijk, om betoog te behoeven. Dit wil de staat bij zijn onderwijs en hij is dan *niet Godsdienstloos*: het eigenlijk Godsdienstig onderwijs wil hij aan de leeraars der verschillende Kerkgenootschappen overlaten, en stelt hiertoe zijne schoollokalen, buiten de schooluren, voor de leerlingen en leeraars beschikbaar. Indirekt wil hij derhalve zelfs tot het leerstellig Godsdienstonderwijs medewerken; de staat is derhalve ook hier niet geheel onverschillig, *niet zonder Godsdienst* en de Wetgever kan dergelijke beschuldigingen gerust van zich werpen en als uitingen van partijdrift beschouwen. eener partij, die eene Staatsschool zoude willen, zuster eener Staatskerk, en deze laatste natuurlijk alleen **de hare**.

— De 7e kongres-vergadering is te Parijs gehouden, zonder dat er van het verhandelde weder iets is bekend geworden. Alleen is de totaalindruk, die men van verschillende zijden ontvangt, steeds gelukkig. Het schijnt zich zelfs te bevestigen, dat de teekening van het vredesverdrag zal bespoedigd worden, doordien men enkele aangelegenheden van minder regtstreeksch dadelijk belang, nader zal laten regelen. Het vredesverdrag zou dan eerder kunnen geteekend worden dan men algemeen zelfs heeft gedacht.

Omtrent den gezondheids toestand van prins Jerome zijn nadere berigten, van gister. De toestand van den grijzen prins, ofschoon in den beginne na den aanval van beroerte beter, wordt, minder goed, zoodat men eenige vrees begint te koesteren.

Eene zaak van privaat belang, maar die om de personen daarin betrokken, in geheel Europa indruk zal maken, is de dood van den Pruissieschen politiedirekteur *von Hinckeldey*, in een duel door een luitenant, lid van het Huis der Heeren, geveeld. De hooge positie der personen, en vooral de achtingswaardige naam van den heer *v. Hinckeldey* geven aan die zaak gewigt. Onder Berlijn zal men zien, welke reden voor dit ongelukkig duel wordt opgegeven.

Het konkordaat door Oostenrijk met Rome gesloten heeft eerst aanleiding tot moeilijkheden gegeven, thans ziet men er ook de rampzalige *werking* reeds van. De kerkelijke censuur wordt *bijv. reeds*

op de schoolboeken toegepast en zoo is een Aardrijkskundig schoolboek van den heer *Ranke*, dat reeds den 7. druk beleefd, verboden, omdat daarin staat, dat het godsdienstig geloof der volken verschilt, naarmate de graad hunner beschaving, en hunner verstandelijke ontwikkeling, en dat de Christelijke kerk in den loop der eeuwen zich in fraktien heeft verdeeld, waarvan de Roomsche Katholieke en de Grieksche de voornaamste zijn, terwijl weder onder-verdeelingen worden gevormd door de Katholieken, Lutheranen, enz. — Dat is trouwens alles ook zeer heiligschennend!

De kommissie uit den Deenschen Opperrijksraad, tot onderzoek van het budget benoemd, bestaat uit 9 leden, waarvan 5 tot de ultra-Deensche partij behooren. Dit geeft de verhouding te kennen van de partijen in die vergadering.

In den moord van *Degiorgi*, die gelijk men weet geheel van politieke aard is, is vonnis geveld. De advocaat *Franzoni* en zijn broeder de dokter zijn tot eeuwigdurende en 15jarigen dwangarbeid veroordeeld, terwijl andere Ultramontanen mindere straffen hebben bekomen. Men denkt, dat de regering van Tessin tusschen beiden zal komen en de straf zal verminderen, zoo ze niet volle amnestie mogt verleenen.

Volgens berigten uit Buenos Ayres is het leger van generaal *Costa* verslagen en hij zelf met eenige officieren krijgsgevangen gemaakt.

— Z. M. heeft tot rector magnificus bij de Hooogeschool te Utrecht voor het academiejaar 1856—1857 benoemd den hoogleeraar *L. G. Visser*.

— Z. M. heeft benoemd: tot pres. der arr. regtbank te Deventer, mr. *J. G. de Witt Hamer*, thans kantonregter te Oostburg, en tot kantonregter te Gouda, mr. *J. H. van Gennep*, thans kantonregter te Culenburg.

— Z. M. heeft benoemd tot ontv. der dir. bel. en akz. te Scherpenzeel, de heer *P. A. Rendorp*; — tot ontvangers der dir. bel. en akz. te Wijhe, de heer *F. A. von Schmidt*; te Eethen c. a., de heer *G. D. P. S. Hubar*; — tot surnumerair der dir. bel., in- en uitg. regten en akz., de heeren: jhr. *C. W. Stern*, jhr. *T. S. H. II. Bowier* en *W. C. Smits* — Voorts is aan den heer *G. B. L. Wilkens* eervol ontslag verleend uit zijne betrekking van ontv. der reg. en dom. te Bergen op Zoom, behoudens aanspraak op pensioen, — en zijn verplaatst de nagenoemde ontv. der reg. en dom., als: de heer *J. C. van Brakel* naar Bergen op Zoom; de heer *G. E. Termaat* naar Vianen, en de heer *J. H. Winkelman* naar Heerlem. — Eindelijk zijn benoemd: tot ontv. der reg. en dom. te Oirschot, de heer *E. J. A. P. J. van Meurs*, en tot surn. der reg. en dom. de heer *G. ter Kuile*.

— Z. M. heeft goedgevonden te benoemen bij het reg. gren. en jagers, tot 1. luit.-kwartierm. *J. W. Muller*; bij het 1. reg. inf., tot 2. luit.-kwartierm. den opperwachtm. *J. Milder*; — aan den gep. 1. luit. der inf. met rang van kept. *C. J. Soeter Gosens*, vergunning verleend tot het draagen van de aktiviteits uniform van dat wapen.

— Bij kon. besluit zijn de volgende pensioenen verleend, als: aan mr. *D. J. van Ewijk*, gewezen Kommissaris des Konings in de prov. Noordholland, een pensioen van f 4000 'sjaars; — aan jhr. mr. *J. Quarles van Ufford*, gew. referendaris bij het Dep. van Binnenl. Zaken, f 374 'sjaars; — en aan *J. A. Nicolson*, gew. ingenieur van den waterstaat 1. kl., f 921 'sjaars; — nog is aan mr. *J. C. F. van den Heuvel*, voormalig president der arrond.-regtbank te Breda, een pensioen verleend van f 1333 'sjaars.

Bij kon. besluit heeft Z. M. aan den heer *J. Franco* solo-violoncellist van Z. M. den Koning, vergunning verleend tot het aannemen der onderscheidingsteekenen van ridder der orde van Isabella de Spanje, hem door H. M. de koningin van Spanje geschonken.

Z. M. heeft benoemd, ter zake van hunne krijgsverrichtingen in de Westersche afdeeling van Borneo, in 1853 tot ridders der 4. kl. van de Militaire Orde, den sergt. *F. L. Deloof*, ook genoemd *P. de Loef* of *P. de Loof*, en den hier te lande overgekeerden gegageerden walbuschutter *J. A. Bru-*

nold, ten regte genaamd *J. J. Baehr*, beiden van de inf. in Nederl.-Indië; tot broeder der orde van den Nederl. Leeuw den zendeling-leeraar *J. G. Schwartz*, te Langawan, in de Menabassa, resid. Menado.

— De kommissie van het bestuur van den Aken-Maastrichtschen spoorweg is, na aan hare last bij het ministerie aan Binnenl. Zaken te hebben voldaan, naar Maastricht teruggekeerd. Echter wordt een der leden spoedig weder in de residentie terug verwacht.

— In de residentie is heden morgen aangekomen en aan het Hotel de l'Europe afgestapt, Z. D. H. Prins *Nicolaas van Nassau*, vergezeld van Hoogstd. adjudant en verder gevolg.

— Eergisteren avond is ten Hove een zeer luisterrijk galabal gegeven, waarbij de Prinsen en Prinsessen tegenwoordig zijn geweest, alsmede de leden van het korps diplomatique, de leden van de Staten-generaal, en een aantal der aanzienlijkste personen, zoo uit de residentie, als van elders. Naar men verneemt, waren ruim 700 personen daartoe uitgenoodigd.

§— De komm. van rapporteurs der Tweede Kamer heeft haar eindverslag uitgebragt over het wetsontwerp tot amortisatie van de rentegevende Nat. Schuld. Over het algemeen was men over dit ontwerp in de afdeelingen zeer tevreden. Men merkt echter daarbij aan, dat het verkeerd zou zijn daaruit de gevolgtrekking te maken van al te gunstige toestand van 's Rijks middelen. Het dienstjaar 1855 sluit wel met een zeer aanzienlijk voordeelig slot, maar in plaats van dat voordeelig slot, zou over dat jaar een tekort bestaan zoo niet eensdeels gedurende den geheelen loop daarvan de thans afgeschaafte akzijs op het gemaal nog waren geheven, anderdeels de Oost-Indische baten de oorspronkelijke raming met 8½ millioen hadden overtroffen.

Andere leden beweerden echter, dat, buiten onvoorziene rampen men zich toch wel verzekerd kon houden, dat in 't vervolg insgelijks veel meer dan 14½ millioen 's jaars uit de overzeesche bezittingen in 's Rijks schatkist zullen vlopijen.

Men heeft het minder regelmatig gevonden, dat hierbij reeds een deel berekend is van het domeinfonds, dat in den loop van 1856 eerst kan beschikbaar gesteld worden; men zou dan over sommen beschikken die de schatkist nog niet bezit. Wel is er alle reden om te gelooven, dat een mogelijk toekomstig te kort door het voordeelig slot van 1855 kan worden gedekt, doch men waarschuwde toch daarbij tegen eenen eersten stap op een weg, die onder andere omstandigheden verderfelijke gevolgen kon hebben.

In sommige afdeelingen vroeg men, of het niet beter ware een deel dier 10 millioen voor openbare werken te gebruiken.

§— De Komm. van rapporteurs der Tweede Kamer heeft haar verslag uitgebragt over het ontwerp betreffende de zeevisscherijen.

In de gezamenlijke afdeelingen verheugde men zich, dat door de afschaffing der premien op de visscherij voor den wetgever het tijdstip aangebroken was om dezen belangrijken tak van nijverheid en volksbestaan van die banden te ontslaan, waarin deze door het premiestelsel tot nog toe gekneld was.

In de 4 afdeelingen verklaarde zich eene groote meerderheid tegen de bepaling in art. 2, waarbij de gelegenheid tot keuring van den geaakten haring, van de Nederlandsche visscherijen afkomstig verleend wordt. Men meende dit aan de goede trouw van den handelaar en den smaak van den verbruiker te kunnen overlaten, even als zulks omtrent den ansjovis plaats vindt. Met evenveel grond zou men eene gelegenheid tot keuring van de boter kunnen openen.

Men oordeelde wijders, dat, al kon de regering er in slagen om alle kwade praktijken te beletten, men des te ijveriger in het buitenland onze merken zoude namaken, daar ook voor andere waren het namaken van vreemde merken en etiketten meer algemeen wordt.

§— Tegen het wetsontwerp tot verhooging van het VIIIde hoofdstuk der Staatsbegroting voor 1855 (pensioenen), bij Koninklijke boodschap van den 5. dezer maand ingezonden, zijn in de afdeelingen der Kamer geene bezwaren ingebragt.

Alleen is door enkele leden gevraagd, of, daar het hier slechts eene verhooging van f 1520 geldt, die som niet gevoegelijk uit het XIIde hoofdstuk der Staatsbegroting had kunnen gevonden worden; terwijl de aandacht van eenige andere leden was gevallen op bylage tit. A, waaruit blijkt, dat, in het tijdsverloop van één jaar, pensioen is verleend of toegekend, ter zake van lichaamsgebreken, aan zestien geesdlijken, waarvan slechts drie den ouderdom van meer dan 60 jaren hebben bereikt.

— Naar wij vernemen, heeft ds. *Réville*, tot veler leedwezen, voor de beroeping naar Utrecht, bedankt.

— Volgens de *Kölnische Zeitung* zal er nog in dit voorjaar eene geregelde stoombootdienst tusschen Amsterdam en Stettin worden tot stand gebragt, waarvan de direktie bij een Amsterdamsch vennootschap berust. Reeds moet er eene boot, metende 220 last, zoover gevorderd zijn, dat zij binnen weinige weken in de vaart kan worden gebragt.

*— Behalve den vuurbol van den 3. Februarij, waarvoor abusivelijk den 8. is geplaatst, zijn er in de vorige maand nog meer gezien, waaromtrent meerdere berigten wenschelijk waren. Anders is de maand Februarij en de eerste helft van Maart niet rijk aan vuurbollen, meteorsteenen en vallende sterren. Werkelijk hebben wij dan ook gisteren avond op het nu door de zorg der Curatoren zoo goed ingerigt astronomisch observatorium, toen de een de bedekking 11 Tauri door de maan waarnam, een ander zich in het doen van Sextanswaarnemingen oefende, een ander zich de kennis der sterrebeelden inprentte, en wij dus uren achter elkander den hemel aan verschillende zijden beschouwden, slechts zeer enkelen waargenomen. B. B.

*— Uit IJsselstein, wordt ons berigt, onder dagteekening van 10 Maart: Door het beroepend Kollegie, bestaande uit Kerkvoogden, Notabelen en leden des kerkeraads, is alhier tot tweede herder en leeraar benoemd *Ds. B. L. Verweij*, predikant te Jaarsveld. Indien hij zich deze benoeming laat welgevallen, zal hij door hetzelfde aan Z. E. den Minister der Herv. Eeredienst worden voorgedragen, ten einde de kollatie van Z. M. den Koning op hem worde uitgebragt.

*— Men verneemt, dat Zaterdag de aanbesteding heeft plaats gehad van eene belangrijke vergrooting aan het R. K. Seminarie te Kulenburg, welk werk is gegund voor de som van f 41,700, aan den Heer *A. van Beek*, te Utrecht.

— Den 9. Maart is bezijden den vorigen, (meer Westwaarts), een aanzienlijke dijkval aan den Wilhelmina-polder waargenomen. De lengte van den dijk, die in weinige oogenblikken in de diepte verdween, bedraagt p. m. 250 el, terwijl de weggevallen dijkwerken te zamen ruim 7000 ellen bedragen. Wel had men verwacht, dat de dijk Oostwaarts zou bezwijken, doch aan de andere zijde had men dit niet vermoed.

— Den 10. dezer is van Hilversum ook een adres opgezonden aan de Tweede Kamer der Staten-Gen., inhoudende bezwaren tegen het ontwerp van wet op het lager onderwijs; dit adres droeg de naamteekening van 130 lidmaten der Herv. gemeente aldaar.

*— Men hoort in den tegenwoordigen tijd dikwijls de aanmerking naken of liever eene klagte uiten, dat er van alle beroepen en bedrijven te veel zijn in de maatschappij; is dit nu eene waarheid, dan schijnen daarop groote uitzonderingen te maken de scheepstimmerwerven, althans men berigt ons, dat thans op de verschillende werven op onderscheidene plaatsen van Drenthe eene zoo ongewone drukte met het bouwen van nieuwe schepen heerscht, als bijna niemand heugt. Aangenaam is het alzoo te zien, dat jaarlijks de nijvere schipperij zich meer en meer moet uitbreiden.

— Dezer dagen is te Gouda een aanvang gemaakt met de voorbereidende werkzaamheden ter plaatsing van het stoomgemaal op den IJssel, zoo als het opslaan van loodsen, het uitrocijen van een gedeelte van het stads plantsoen enz. (*Rotl. Ct.*)

— Naar men verhaalt, bevinden zich in het nabijgelegen Huizen vijf Fransche vaartuigen, die zich toelaggen om de daar aanwezige voorraad bokking op te koopen. Dit zoo zijnde, zou zulks de goede reden kunnen zijn waaraan de blijvende duurte in die vischsoort is toe te schrijven. (*Gooische Ct.*)

— Uit de Kaap Kolonie Bloemfontein wordt gemeld, dat de Gouverneur van de Engelsche Kolonie aldaar een bezoek heeft gebragt, en door de Engelschen met vreugde is ontvangen. De Hollandsche boeren waren minder verheerlijkt door dat bezoek, en hebben de bewindsman stug behandeld. Men vraagt elkaar af, wat hij toch kwam doen? Noch het Gouvernement, noch de Hollandsche boeren hadden hem geroepen. Dit bezoek heeft de oneenigheid tusschen de Hollandsche boeren en Engelschen nog vergroot.

— De *Arnh. Ct.* bevat een ontzettend berigt uit Oldenzaal, volgens hetwelk in het naburige Lingen in Hannover, in den nacht van den 23 en 24 Febr. eene afgelegene woning in den brand is gevonden. Bij het aanbrengen van blusmiddelen werd de oude bewoner vermoord gevonden, met eene wonde aan het hoofd en eene strop om de keel, terwijl al hare kleederen verdwenen waren. Op eenigen afstand van die woning vond men later de weggevoeren van eene uit de gevangenis ontvlugte boosdoenster, van 24 jaar, die al dien gruwel schijnt gepleegd te hebben, om zich gemakkelijker uit de voeten te kunnen maken.

HELLEVOETSLUIS 1 Maart.

Vertrokken Brouwershaven, kapt. *Ruhaak*, Akyab, kapt. *Klein* en Straat Baly, kapt. *van der Ven*, alle drie naar Batavia.

TEXEL 10 Maart.

Binnengekomen Eliza, kapt. *W. Visser*, van Suriname.

WATERHOOGTE.

Arnhem 11 Maart. 1.26 El; + AP. 8,21. Gev. 3 d.
Keulen, 10 " 6 v. 3 d. Rijnl. Gev. 1 d.

Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

In de bijeenkomst van de Tweede Kamer van gister is o. a. bepaald, dat de heer *Thorbecke* op aanstaanden Donderdag den minister van Binnenl. Zaken inlichting zal vragen, nopens de belemmering van het verkeer op de Zuid-Willemsvaart, en de levering van goederen door de Maatschappij van Weldadigheid aan het departement van Kolonien.

Na den afloop zal worden beraadslaagd: 1. over het ontwerp tot amortisatie van schuld; — 2. over de r. k. kerkelijke pensioenen, en 3. over de kosten, ten behoeve van den Haarlemmermeer-polder.

Vervolgens zullen nog worden overwogen: 1. de konklusie van het verslag, wegens het traktaat met België, wegens de uitlevering van boosdoeners, en 2. de konklusie van het verslag, betreffende het kerkgebouw van Kockengen.

TURKIJE.

KONSTANTINOPEL, 28 Februarij.

Omer-Pacha heeft werkelijk een brief aan den Sultan gezonden, waarin hij de noodzakelijkheid heeft betoogd, dat hij minister van oorlog zou worden, terwijl hij tevens verlof vroeg. Dat verlof is hem eerst geweigerd, maar thans op aandrang zijner vrienden verleend, nu de eerste indruk van den brief is weggenomen. Buitendien is met den wapenstilstand en den verwacht wordenden vrede *Omer's* tegenwoordigheid in het leger niet meer zoo hoog noodig. Toch ziet men *Omer's* komst hier met vrees te ontmoet, want de intrigues zullen dan op nieuw weder beginnen en het ministerie is misschien nog geen zins krachtig genoeg, om die te kunnen wederstaan.

Omer heeft van uit Trapesunt de terugroeping gevraagd van *Selim Pacha*. Dezen wordt thans bovenal de schuld geweten van het verlies van Kars, omdat hij, niettegenstaande alle bevelen, met zijne troepen, ter sterkte van 10,000 man, en al de noodige levensmiddelen voor Kars rustig te Erzerum is gebleven, en geene noemenswaardige poging heeft aangewend, om Kars ter hulp te snellen. Tegen *Selim* zijn dan ook ernstige beschuldigingen ingebracht, en was hij niet zoo bijzonder gezien op het paleis, dan ware zijne veroordeeling buiten kijf. Het is thans nog onzeker of hij voor een krijgsraad zal komen.

EGYPT E.

ALEXANDRIA, 28 Februarij.

Er is in het vorig jaar gesproken van een nieuw stelsel van rijst-kultuur, waardoor men twee oogsten zou kunnen hebben in een jaar. Op bevel van den onderkoning zal er eene nieuwe proef worden genomen op staatsgrondgebied, terwijl onder het toezigt eener Europeesche commissie, dat land zal bezaaid en verzorgd worden. Reeds hebben Engeland, Oostenrijk, Spanje en Nederland hunne vertegenwoordigers bij die commissie benoemd; Frankrijk de Ver. Staten en Sardinië zullen niet achterlijk blijven ook hunne leden af te vaardigen.

De daartelling van de *Bank van Egypte*, met Engelsch geld en geheel onder Engelsch bestuur, vindt nog al tegenstand ook bij Frankrijk. Daar ons bestuur met niemand in moeilijkheid wil komen, weet het niet wat in deze te moeten doen. Het zal bekend maken, dat het geen privilege aan die Bank heeft gegeven, maar die bekendmaking zal de overige konsulaire agenten niet voldoen, die aan Engeland geene bijzonder gunstige stelling willen verleen, al heeft het ook het meeste belang bij Egypte door zijn transito-handelsweg naar Indië. — De kwestie der Bank zal thans in Europa beslist worden.

De Sultan heeft om 10,000 man gevraagd, die in het voorjaar te Konstantinopel moeten geleverd worden, en om eene komplette divisie, om tegen de oproerige Bedouïnen in Mekka te ageren. Daar de vrede op handen is, schijnt alleen dit laatste korps te zullen behoeven geleverd te worden.

Behalve de telegraaflijn van Bombay naar Londen, die aan den heer *Gisborne* is gegund, is voor eene tweede lijn in gelijke rigting aan de Eng. maatschappij *Brett & Co.* concessie geleverd.

RUSLAND.

PETERSBURG, 11 Maart.

Daar de betrekking tusschen Engeland en Perzië is afgebroken, ontvangt men hier uit Teheran de naaste berichten over Tiflis. De tijdingen, die uit

Perzie thans door de hof-courant worden medege-deeld, geven te kennen, dat de zaken in Perzië al-lererbarmelijkst staan. De roovers vertoonen zich op alle punten met de grootste stoutheid, en om hen te bedwingen geschieden de grootste gruwelen. Zoo heeft mir *Alem Khan* in den laatsten tijd de Abghani-sche bandieten aangetast, en 40 hunner in het ge-vecht gedood, 40 andere krijgsgevangen gemaakt. De 80 afgehouden hoofden zijn naar Teheran ge-zonden en in triumf rondgedragen. *Abbas Kouli Khan* heeft de Turkmene aangegrepen en 7 koppen naar de hoofdstad gezonden, terwijl *Ali Khan* 34 koppen van Beluchschiden naar Teheran heeft ge-zonden.

Shahsade-Ikhsischam-Ouddroude is met een geheel leger naar de streken der Perz. golf getrokken, waarschijnlijk, om die tegen een mogelijken aanval van de Engelschen te beschermen.

SPANJE.

MADRID, 8 Maart.

De groote centrale ijzeren spoorweg maatschappij heeft heden den ijzeren weg van Madrid naar Sar-ragossa aangenomen, tegen een onderstand van 55,000 fr. per kilomètre. Dezelfde maatschappij heeft gezamentlijk met het huis *Rothschild*, den ijzeren spoorweg van Alicante naar Madrid op zich genomen. Deze beide lijnen maken te zamen eene centrale linie van het zuiden naar het noorden van Spanje.

Het gouvernement heeft nieuwe tol-tarieven inge-diend, die gunstig zijn voor de industrie van Ka-talonie.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, Maandag 10 Maart.

De directeur-generaal der politie, de heer *v. Hinckel-dey*, is heden morgen gedood in een tweegevecht met een der jongste leden van de Eerste Kamer, den heer *v. Roschow*, uit Plessow. Vóór het duel had de heer *v. Hinckel-dey* zijn ontslag genomen. De heer *Roschow* is gearresteerd.

Deze daad heeft in de hoofdstad groot opzien ge-baard. De heer *v. Hinckel-dey* was een streng maar onpartijdig man; soms misschien al te streng; maar de stad was hem veel verplicht. Door zijne gestreng-heid had hij zich bij eene zekere partij gehaat ge-maakt. De aanleiding van den twist is geweest, dat de heer *v. Hinckel-dey* zich onlangs in de manège had vertoond, waar quadrille werd gereden, onder aanvoering van luit. *v. Roschow*. Deze quadrille werd later voor de koninklijke familie uitgevoerd. De heer *v. Roschow* had den generaal-policie-directeur gezegd, dat men geen toezigt nodig had. Hier-over ontstond geschil en het duel was het ongelukkig gevolg. De sekondant van den heer *Hinckel-dey* was een opper-regeringsraad; die van den heer *v. Roschow* zijn broeder. De directeur is in de borst geraakt, en dadelijk gedood. Daar hij kortzigtig was, heeft het bevreemd dat hij een duel met de pistool heeft aangenomen. De heer *v. Hinckel-dey* was zeer gezien aan 't hof; 10 ridderorden versierden zijne borst.

HAMBURG 9 Maart.

De Engelsche regering zal het blokkade eskader nog versterken. De officieren van de 2 fregatten en 4 korvetten, die hier aan wal zijn geweest, hebben luide hunne ontevredenheid te kennen gegeven, om-trent de vredeverwachting, die hier allen anders zoo verblijdt. Zij hadden met de nieuw uitgedachte ver-nielingswerktuigen zoo gaarne nog eens eene poging gewaagd, om Sweaborg en zelfs Kroonstad aan te tasten. Ofschoon de aanvullingswerktuigen stellig verbeterd en uitgebreid zijn, verneemt men toch van ooggetuigen, dat ook de verdedigingsmiddelen zoo uitgebreid mogelijk zijn, en dat het ontzagelijke opofferingen zou moeten kosten, om de Russ. Oost-zee vestingen te vermeesteren of te vernielen, zoodat het dan nog de vraag zou kunnen wezen, of de verwinnar dan wel de overwonnen de meeste schade had geleden.

ENGELAND.

LONDEN, 10 Maart.

De *Times* meldt, dat alle vrees voor mislukking der vredes onderhandelingen is verdwenen. De hoop is daarbij zoo levendig, dat de vrede in onderschei-den kringen reeds als zeker wordt beschouwd. Om tot den vrede te komen, moesten er groote inwilli-gingen gedaan worden, of door de Westmagten, of door Rusland. Engeland en Frankrijk zijn volkomen eensgezind gebleven; Rusland heeft dus moeten toe-geven. De houding van keizer *Napoleon* wordt van alle zijden geprezen, en de konferenties bieden het gelukkigste versmet. Wat er is ingewilgd is te on-zeker, dan dat het hier reeds met eenige zekerheid zou kunnen worden opgegeven.

Het Deutsche legioen is thans compleet; het is 10,000 man sterk, verdeeld in 2 reg. jagers, 6 reg. ligte infanterie en 2 reg. ligte dragonders. Bij de infanterie zijn bijna alle officieren Duitschers, bij de ruitery zijn het meerendeels Duitschers.

De veroordeeling van een barbier te Odham, tot boete, omdat hij op den Zondag iemand geschoren had, heeft aanleiding gegeven tot eene interpellatie

in het Lagerhuis. De regering heeft verklaard zich in deze zaak niet te kunnen mengen, die geheel ge-meentelijk was.

— 11 Maart. Gek. 92 $\frac{1}{4}$; Sp. 3 pCt. 43; 1 $\frac{1}{4}$ pCt. 24 $\frac{1}{8}$; Rusl. 5 pCt. 102; 4 $\frac{1}{2}$ pCt. 92; Holl. 4 pCt. 95; 2 $\frac{1}{2}$ pCt. 63 $\frac{1}{2}$; Sard. 5 pCt. 90; Braz. 101.

FRANKRIJK.

PARIS, 10 Maart.

Men heeft gemerkt, dat de *Moniteur* met zekere plegtigheid heeft gemeld, dat den keizer een brief van den Paus en brieven van den koning en de koningin van Zweden zijn overhandigd. Men brengt dat natuurlijk in verband met het peter en me-terschap, dat door den Paus en de koningin van Zweden zou zijn aangenomen.

Al wat men van de nieuwe zittingen der konfe-rentien verneemt blijft gunstig. Wel is waar moet de voorlaatste zitting iets minder rustig geweest zijn, maar juist als men de moeilijkste punten heeft besproken, dan schijnt de eindschikking het meest nabij. Men beweert hier dan ook, dat eene regeling der moeilijkheden en het sluiten van den vrede dientengevolge wel eens eerder kon plaats grijpen, dan men verwachten zou. Men zou namelijk tot de overtuiging zijn gekomen, dat de bestuurs-regeling van de Donau-vorstendommen even als de betere grensbepaling tusschen Bessarabie en Turkije niet bij het vredes-verdrag zouden behoeven plaats te heb-ben, maar gevoegelijk en zelfs geschikter later kon-den geschieden, waarvoor speciale commissiën zouden benoemd worden. Daar men het intusschen ointrent de hoofdzaken geheel eens was, zou de vrede voor-loopig gesloten worden.

Wat den oorlog betreft, men zegt met zekerheid, dat graaf *Orloff* zeer ingenomen is met den keizer. Hij moet beweerd hebben, dat als keizer *Nikolaas* keizer *Napoleon* slechts eenmaal had gesproken bei-den elkaar dadelijk zouden begrepen hebben, en dat de oorlog zou zijn vermeden.

Ook bij den vrede zal, naar men verneemt het leger voltallig worden gehouden; des zomers zal het voor een groot gekampeerd worden, om bij het slechter seizoen in garnizoen te gaan.

— *Mazzini* heeft dezer dagen een wissel van 1230 fr. naar Rome gezonden, om zijne vrienden een drinkgeld te doen worden bij de vastenavond-feesten. Die brief is door een verkeerd adres in handen der regering gevallen, en de Paus moet beslist hebben, dat het geld zou besteed worden voor de slang, die op het monument der *onbevleete ontvangenis* moet worden voorgesteld, vertreden onder de voet van *Maria*.

Aan de Keizerin van Frankrijk zal de door den Paus gezegende gouden roos als geschenk der vasten gezonden worden.

PARIS, Dingsdag 11 Maart.

De *Moniteur* bevat heden het berigt, dat prins *Jérôme* gister ernstiger is geworden; er heeft zich eene ontsteking geopenbaard, die de aanwending van bloedzuigers en braakmiddelen heeft noodzakelijk ge-maakt. Heden morgen was de toestand op nieuw erger er moest een trekpleister worden aangelegd.

De beurs is in vaste houding.

— 11 Maart. 4 $\frac{1}{2}$ pCt. 93,75; 3 pCt. 72,60; Sp. 3 pCt. 38 $\frac{1}{2}$; 1 $\frac{1}{4}$ pCt. 24.

MARSEILLE, Dingsdag 11 Maart.

De Euphrate is in deze haven aangekomen met berigten uit Konstantinopel tot den 3. dezer.

De koude in de Krim heeft opgehouden, waar-door de algemeene gezondheidstoestand veel is ver-beterd. Het zachte weder, en de verwijdering der zieken naar Konstantinopel, hebben veel bijgebracht, om het welzijn der legers bevorderlijk te zijn. Dewijl een groot deel der Fransche off. van gezondheid ziek is geworden, heeft het Eng. korps van off. van gez. zich beijverd, om geschikte personen uit hun midden aan de Franschen ter hulp te zenden. De hospi-talen in de hoofdstad zijn tegenwoordig minder op-gevuld.

De vrije uitvoer van granen is slechts in de havens van midden Turkije toegestaan. Het verbod van uitvoer wordt echter in de havens van de Zwarte zee en van de Middellandsche zee gehandhaafd, aan-gezien de legers den voorraad noodig hebben.

Te Balaklava heeft den 25 Febr. eene revue plaats gehad van 50,000 man Engelsche troepen.

Ten gevolge van den wapenstilstand is er eene neutraliteits lijn getrokken aan de boorden van de Tschernia tusschen de Russische en verbonden legers.

Ismael Pacha was gered Konstantinopel te ver-laten, ten einde het bevel op zich te nemen over de Turksche troepen te Erzerum.

De Sultan heeft in een bijzonder gehoor ontvan-gen de heeren *Negri* en *Raletti*, belast met voor-stellen tot het oprigten van eene bank voor Kon-stantinopel.

De *Presse d'Orient* verzekert, dat de Minister van Financien maatregelen nemen zal, om de verslagen-heid, welke in den handel van de Hoofdstad heerscht, te trachten te herstellen.

